

معصومه محمدی سیف

جامعه‌شناسی

پوشاک سنتی و زیورات

زنان ایران زمین

سرشناسه

: محمدی سیف، معصومه، ۱۳۶۲

عنوان و نام پدیدآور

: جامعه‌شناسی پوشاک سنتی و زیورآلات زنان ایران زمین/ مولف معصومه محمدی سیف.

مشخصات نشر

: تهران: اندیشه احسان، ۱۳۹۸.

مشخصات ظاهری

: ۵۸۷ ص: مصور (رنگی)؛ ۲۱/۵×۱۴/۵ س.م.

شابک

: ۹۷۸-۶۲۲-۶۰۲۶-۴۵-۱

وضعیت فهرست نویسی

: فیفا

موضوع

: پوشاک محلی -- ایران

موضوع

: Costume, Local -- Iran*

موضوع

: زیورها -- ایران

موضوع

: Jewelry -- Iran

رده بندی کنگ

: ۱۳۹۷ ج۲ ۳۴/م ۱۴۲۰ GT

رده بندی دیویی

: ۰۰۹۵۵/۳۹۱

شماره کتابشناسی

: ۵۳۴۲۲۱

جامعه‌شناسی پوشاک سنتی و زیورآلات زنان ایران زمین

مولف: معصومه محمدی سیف

قیمت: ۱۱۵۰۰۰ تومان

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۸ شمارگان: ۵۰۰

چاپ: هوران

طراح و گرافیک: پرویز بیانی

آماده‌سازی و تولید: انتشارات اندیشه احسان

تمامی حقوق این اثر محفوظ است. تکثیر یا تولید مجدد آن کلاً و جزئاً (چاپ، فتوکپی، صوت، تصویر و انتشار الکترونیکی) بدون اجازه مکتوب ناشر ممنوع است و پیگرد قانونی دارد.

دفتر نشر: تهران، خ انقلاب، روبروی درب اصلی دانشگاه تهران، پاساژ فروزنده، ط ۲، واحد ۵۰۷

تلفن: ۰۰۲-۶۶۴۶۶۰۰۲ - تلگرام: ۰۲-۹۱۹۱۵۵۱۸۰۲ - سایت: www.andishehehsan.com

فروشگاه: تهران، خ انقلاب، روبروی درب اصلی دانشگاه تهران، پاساژ فروزنده، طبقه همکف، واحد ۳۰۷

andishe_ehsan

sociologybookstore - ۶۶۴۶۶۰۰۱ - تلفن:

پیشگفتار

«سابقه‌ی سنت به گذشته‌های دور برمی‌گردد. زمانی که انسان زندگی کردن را آغاز کرد. در تعریف سنت می‌توان این‌طور گفت: «آن نوع رفتاری که از فرط قدمت و تکرار به شیوه‌ی خودانگیخته‌ای از عمل تبدیل شده است، سنت نامیده می‌شود» (آرون، ۱۳۷۰: ۵۹۵). «سنت، مترادف است با اعتقاد به خلل‌ناپذیر بودن آن چه همیشه این چنین بوده است» (وبر، ۱۳۷۴: ۳۴۰). از این رو، پوشاک سنتی زنان ایرانی، تجلی‌گاه فرهنگ و سرهای بومی این اقوام است که دارای تنوعات بسیاری است و از آن‌جایی که این تنوع، دارای زیبایی‌ها و جذابیت‌های خاصی هستند، در نوع خود کم‌نظیر بوده، حفظ و انتقال آن به نسل‌های آینده، بسیار ارزشمند است؛ زیرا در دوران جدید به حکم سیر زمان و تحولات اجتماعی و روابط با ملل اروپایی، تغییرات فراوانی در طرز پوشاک و البسه‌ی ایرانیان به وجود آمده و کم‌کم فرم و شیوه‌ی خودآرایی غربی در بین بسیاری از اقوام معمول گشته است. پوشاک در ایران زمین در بین اقوام مختلف به مقتضای ویژگی‌های اقلیمی درجه، تمدن و فرهنگ، عقاید مذهبی و آداب و رسوم دستخوش دگرگونی‌های بسیاری شده است. به عنوان پوشاک سنتی زنان ایران زمین در هر نقطه‌ای، که اگر به عنوان فرهنگی غنی و ارزشمند در نظر گرفته شود، جای خود را به طور کامل به تولیدات صنعتی جدید با رواج بی‌حاشیه و خویشتن خواهد داد و پدیده‌ی مدگرایی با جاذبه‌ی فراوان خود هم‌چنان بر تعداد عظیمی از زنان به مدهای غربی خواهد افزود. از این رو، «در بررسی لباس از نگاه سنت و در جامعه‌ی سنتی، می‌توان قالب‌های از پیش تعیین شده‌ای را در نظر گرفت که هر کدام، گروهی از افراد جامعه را دربر می‌گیرد. هر سبک لباس، مربوط به قشر یا گروهی از مردم می‌شود. قالب‌هایی نظیر مردانگی، زنانگی، اشرافیت، طبقه‌ی اجتماعی و شغلی، عوام بودن، تأهل و مجرد از قالب‌های مرسوم لباس در جامعه‌ی سنتی است که برای بیان آن موقعیت، مورد استفاده قرار می‌گیرد» (اباذری، طیبی، ۱۳۹۶: ۱۷). از این رو، پوشاک سنتی زنان

ایران زمین همچون آداب و رسوم و هنرهای دستی، مملو از خلاقیت، زیبایی، و جذابیت می‌باشد که همواره مورد توجه انسان‌های ماشینی و گرفتار در زندگی شهری می‌شود. به همین دلیل، شناسایی و شناساندن این فضاها و فراهم آوردن امکانات جهت حفظ و پاسداری از انواع پوشاک سنتی زنان آریان زمین، هنر مسلم مدیریت در عصر مدرنیته است که علاوه بر افزایش نشاط و شادابی در جامعه، از نظر اقتصادی نیز، سود سرشاری به همراه خواهد داشت. از طرفی استفاده از انواع پوشاک سنتی می‌تواند به‌عنوان نمایی از سرزمین ایران، چهره‌ی تاریخی و گذشته‌ی پرافتخار ایران را در بین جهانیان طنز انداز نماید. از جنبه‌ی دیگر، لباس اقوام ایرانی به تنهایی می‌تواند جاذبه‌ای برای گردشگران باشد. لباس‌هایی که هر کدام حکایت خود را دارند و برخی شان هم آرام آرام فراموش می‌شوند و جای خود را به زمختی جین‌های جاری در بازارهای شهر می‌دهند. این روزها که حرف از گردشگری خلاق در میان است، بهتر است یکی از مهم‌ترین اهرم‌های رسیدن به آن مراعات شود. در این گونه، گردشگران در قامت شهروند به کشورهای مختلف جهان سفر می‌کنند و قصدشان زندگی با مردمان آن منطقه برای آشنایی با فرهنگ و رسوم آن یار است. در این بین می‌توان گفت که پوشاک سنتی بهترین راه برای معرفی فرهنگ چنان‌که هزار ساله‌ی اقوام ایرانی در بین سایر ملل می‌باشد. این در حالی است که کشور ایران متأسفانه از جاذبه‌های این چنینی روز به روز دورتر می‌شود و اگر در بازارهای شهر قدم بزنید، حتی از لباس‌های رنگین و چشم‌نواز در بین پوشش‌های معمول مردم مشاهده نمی‌شود. چنان‌که می‌توان گفت که این امر، هشداری برای آینده‌ی پوشاک سنتی در ایران می‌باشد.

از این رو، پوشاک سنتی به عنوان پدیده‌ای هنری، روایت‌گر فرهنگ، سلیقه و بینش اجتماعی هر قوم می‌باشد که امروزه، متأسفانه با رواج جاذبه‌های مدرنیستی به‌ویژه جلوه‌های کاذب و مدگرایی، رنگ، شکل، طرح و بافت اصلی آن کم‌رنگ شده است. پوشاک سنتی جای خود را به مدهای بی‌پایه و اساس غربی داده و هر روز از علاقه‌مندان به پوشاک سنتی در میان مردم کاسته شده، پوشش‌های امروزی جایگزین

آن‌ها می‌گردد. همان‌طور که شاهدیم در برخی از شهرها که گنجینه‌ی عظیمی از قومیت‌های مختلف را داراست، استفاده از لباس‌های محلی تنها در برخی از مراسم و جشن‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد که باعث بسی تأسف و نگرانی است.

پژوهش میدانی نگارنده، حاکی از این است که با وجود این که پوشش‌های سنتی، جایگاه خود را به تولیدات صنعتی جدید داده‌اند، اما هنوز هم از علاقه‌مندان به پوشاک سنتی کاهیده نشده و طرفداران خود را در اقصا نقاط جهان حفظ نموده است. از آن‌جایی که پوشاک در طول تاریخ و در بین اقوام و ملل مختلف، اهمیت ویژه‌ای داشته است و همواره نماد فرهنگی یک کشور محسوب می‌شود، و یکی از وجوه تمایز اقوام از یکدیگر نیز به شمار می‌رود، نگارنده درصدد کشف زیبایی‌ها و پیچیدگی‌ها در نوع پوشاک سنتی زنان ایرانی ایران زمین برآمده و اجزاء مختلف آن را مورد بررسی قرار داده است.

پژوهش در بین زنان مناطق مختلف ایران انجام گرفته و با توجه به نتایج به دست آمده، براساس اطلاعات موجود، هنوز در برخی از زنان که بیشتر آنان متعلق به اجتماعات گوناگون ایلی - عشیره‌ای، روستایی - دهقانی و اندکی نیز زنان سالخورده شهری می‌باشند، علاقه‌مند به استفاده از پوشاک سنتی به عنوان استفاده از آن را به عنوان هویت قومی و ملی دانسته، همواره این نوع پوشش را به عنوان پای پس از خود نیز تا جایی که امکان دارد، انتقال می‌دهند.

روش این پژوهش، توصیفی و تشریحی بوده و نوع روش پژوهش نیز توصیفی - تحلیلی می‌باشد که از روش‌های اسنادی و میدانی (مشاهده) بهره می‌جوید. ابزار اندازه‌گیری و گردآوری اطلاعات در انجام این پژوهش، مصاحبه، کتابخانه‌ای و آرشیوی، مشاهده، فیش‌برداری، بانک‌های اطلاعاتی و شبکه‌های کامپیوتری و هم‌چنین از نظر هدف نیز کاربردی می‌باشد. در این پژوهش، تأکید بیشتر بر جنبه‌ی زیبایی‌شناسی نوع پوشاک سنتی زنان ایران زمین است و سعی بر توصیف دقیق زیبایی‌های آنان است.

به اعتقاد نگارنده، تکیه بر غنای فرهنگی خویش و پاسداری از آن و شناخت ارزش‌های پوششی بانوان اقوام ایرانی که جزو سرمایه‌های فرهنگی کشور محسوب می‌شوند، بسیار مهم و در خور توجه است. با همه‌ی اهتمام و دقتی که در تهیه و چاپ این مجموعه انجام شده است، احتمالاً اشکالات و کوتاهی‌هایی در آن مشاهده می‌گردد که قبلاً از اساتید گرامی و خوانندگان عزیز در این زمینه عذرخواهی می‌شود. لازم به ذکر است که حفظ این پوشش‌ها به منظور مقابله با فرهنگ مهاجم و حرمت گذاشتن به اصالت‌ها ضروری است. هم‌چنین، فراهم کردن زمینه‌ی نگاه ریشه‌ای مردم به مقوله‌ی پوشاک سنتی اقوام ایرانی در کنار نگاه علمی به این موضوع و پرداختن به آن در دانشگاه‌ها از عواید تأثیرگذار در حفظ اصالت‌های این بخش از فرهنگ می‌باشد. در پایان خداوند را بر این نعمت، سپاس گفته و امیدواریم که اولاً این پژوهش به‌عنوان یک اثر ماندگار مورد استفاده‌ی دانشجویان و ویژه اساتید محترم دانشگاه‌ها و دانشجویان و جوانان این مرزوبوم قرار گیرد و ثانیاً توفیق ادامه‌ی این گونه تلاش‌های علمی و فرهنگی در زمینه‌ی پوشاک سنتی را در این مرزوبوم به دیگر پژوهش‌گران و فرهنگ دوستان عطا گردد. از اساتید عزیزم از اقصای نقاط ایران که صمیمانه و بدون هیچ چشم‌داشتی دانسته‌های خود را در اختیارم قرار دادند، تشکر می‌کنم و خود را مدیون لطف و همکاری‌های بی‌دریغ هم‌وطنان ترک، کرد، لر، بلوچ و... می‌دانم. امید است حاصل این مجموعه ره‌آورد مناسبی در استیلای فرهنگ پوشاک سنتی در جامعه‌ی ایران بوده باشد.

و من الله توفیق

۹۵/۵/۵

معصومه محمدی‌سیف

فهرست مطالب

۷	پیشگفتار.....
۳۷	کلیات پژوهش.....
۳۷	مقدمه و بیان مسئله.....
۳۹	اهمیت و ضرورت پژوهش.....
۴۱	پیشینه و اهداف پژوهش.....
۴۶	اهمیت پوشاک در فرهنگ ایران.....
۴۹	فصل اول: پوشاک سنتی زنان تُرک همدان.....
۴۹	مقدمه.....
۵۰	پوشاک زنان.....
۵۰	سرپوش.....
۵۰	چارقد.....
۵۰	روبند.....
۵۰	عرقچین.....
۵۱	شیده (عمامه).....
۵۱	تن پوش.....
۵۱	کُوبینک.....
۵۱	«شوال قری» یا «قرقره تومبان».....
۵۱	آرخالق.....
۵۲	دُوش لوق.....
۵۲	پاپوش.....
۵۲	بوتون.....
۵۲	ساغری.....
۵۲	اُرُسی.....
۵۲	گالش.....
۵۳	فصل دوم: پوشاک سنتی زنان گیلانی، اوج هنر در نقش و نگار.....
۵۳	مقدمه.....

۵۵	سرپوش زنان گیلان
۵۵	سربند
۵۵	لچک و چارقد
۵۶	مندل
۵۶	سراقوج
۵۶	شال
۵۷	پاتوئه
۵۷	تن‌پوش زنان گیلان
۵۷	الجا قبا
۵۷	پیراهن
۵۷	جومه
۵۸	جلیقه
۵۸	نیم‌تنه یا یل
۵۸	کلیجه
۵۹	شلیته یا چرخ‌شیلوار
۵۹	نیم‌ساق
۵۹	چادر کمر یا چادرشو
۶۰	پاپوش زنان گیلان
۶۰	جوراب
۶۱	کوش
۶۱	گالش
۶۱	چاروق
۶۲	زیورآلات زنان گیلان
۶۲	تنوع پوشاک زنان گیلان از نگاه سیاحان
۶۴	نتیجه‌گیری

۶۷	فصل سوم: پوشاک سنتی زنان مازنداران
۶۷	سرپوش زنان
۶۷	چارقد
۶۷	مندل
۶۷	سراقوج
۶۷	گیس‌بند یا موباف

۶۸	تن پوش زنان
۶۸	شلیته یا چرخشی شلوار، تمبون قمیلی
۶۸	نیم ساق
۶۸	جومه
۶۸	نیم تنه
۶۹	کلیجه
۶۹	چادر شو
۶۹	پاپوش زنان
۶۹	جوراب
۶۹	کوش
۶۹	گالش
۶۹	چاروق
۶۹	پاتونه
۷۰	زیورآلات
۷۰	قلدون یا گلوبند
۷۰	قراقل یا قرنفل
۷۰	سنگ دل ربا یا بذر افشان
۷۰	خلخال یا سوسکی
۷۰	چشم چین
۷۰	گرد رو
۷۱	فصل چهارم: پوشاک سنتی زنان ارمنی ایران
۷۱	مقدمه
۷۲	سریوش ها
۷۳	شوشداک
۷۳	گولالاچیک
۷۴	پشُرَتیک
۷۴	گود
۷۴	باشماخ
۷۴	«آشم»
۷۵	لاچیک یا لاجاک
۷۵	چارچاب

۷۶	تن پوش ها
۷۷	مینتان
۷۷	تاگالا
۷۸	مندیل
۷۹	شوشداک
۷۹	بالیش یا بارتس گود
۷۹	یاخشام یا یامشاق
۷۹	دنچگال
۷۹	گرلیک یا لیک
۷۹	شاییک
۸۰	اویگا
۸۰	کولاجا
۸۱	تونبان
۸۱	شالوار
۸۲	پاپوش
۸۲	ماشیک
۸۲	گولبا
۸۲	ملک
۸۳	زیورآلات زنان ارمنی
۸۵	فصل پنجم: پوشاک و زیورآلات زنان گرج ایران
۸۵	مقدمه
۸۶	پوشاک گرج‌های ایران
۸۷	اوند شوکرت
۸۸	برانگی
۸۹	چیکیل
۸۹	ژیلتی
۹۰	عرق چین
۹۰	دیپچری
۹۱	جاکنی
۹۱	زیورآلات گرجی
۹۱	بلگه

۹۲	آرخالق
۹۳	نتیجه گیری
۹۵	فصل ششم: پوشاک سنتی زنان ترکمن
۹۵	مقدمه
۹۷	پوشاک ترکمنی، ترکیبی از دوره های مختلف تاریخ
۹۹	اجزاء پوشاک زنان ترکمن
۱۰۰	دسته اول: سربندها
۱۰۰	کلاه
۱۰۱	بوروک (عرقین)
۱۰۲	تویبی
۱۰۳	یلک
۱۰۳	چارقد
۱۰۴	روسی
۱۰۴	یاشماق (یالق)
۱۰۵	چاشو
۱۰۶	تن پوش ها
۱۰۷	نیم تنه
۱۰۷	جبه
۱۰۷	کونیک
۱۰۹	کونیک
۱۰۹	ینگ
۱۱۰	قبا
۱۱۰	شاوت (چاوت)
۱۱۱	قوشاق (کمر بند)
۱۱۱	مونجوق قوشاق
۱۱۲	چاوک
۱۱۲	یایینجا
۱۱۲	کُرته
۱۱۳	چیرپی (سیرپی)
۱۱۴	چارود، جبه
۱۱۴	چاکمن

۱۱۴.....	ایچمک
۱۱۵.....	شلوار (بالاق)
۱۱۵.....	دون (قبا)
۱۱۶.....	بالاق (شلوار)
۱۱۷.....	چابیت
۱۱۸.....	پاپوش‌ها
۱۱۸.....	جوراب، آیاق قاب
۱۱۸.....	کفش، کش
۱۱۹.....	قینگاج
۱۱۹.....	صنایع سنتی
۱۲۲.....	جایگاه رنگ قرمز در بین ترکمن‌ها
۱۲۳.....	زیورآلات زنان ترکمن
۱۲۵.....	۱- زیورآلات محلی سراسر ایران
۱۲۵.....	تنه‌چیر (تنه‌چور)
۱۲۶.....	چاپراز
۱۲۶.....	سکه
۱۲۶.....	گل یقه (گل یاقا)
۱۲۷.....	بقو، بیقو، بقوطوق (بوقاو)
۱۲۸.....	طومار
۱۲۸.....	بازبند (بازوبند) «قول‌باغ»
۱۲۹.....	گون جیک
۱۲۹.....	آچاربا
۱۲۹.....	ذواجق
۱۲۹.....	۲- زیورآلات مربوط به سر و سینه
۱۲۹.....	قُبه (قُبه)
۱۳۰.....	قولاق حلقه
۱۳۱.....	سن سوله
۱۳۱.....	آسیق، زنجیره
۱۳۲.....	اوگر مه (توپ‌بی)
۱۳۲.....	آل مالگا
۱۳۲.....	آلاجا
۱۳۲.....	زیورهای مجزا

۱۳۲		دستبند بوزالیک
۱۳۳		خلخال بورمه
۱۳۴		حلقه (یوزیک)
۱۳۴		قوشاق (زیور کمر)
۱۳۵		نقش‌های مورد استفاده در زیورآلات ترکمن
۱۳۵		آلادنگی / آلتاکی (آلادنگی)
۱۳۶		پیشانی‌بند، آتق
۱۳۷		انسه لیک
۱۳۷		قیناچ اوج
۱۳۷		چکه لیس
۱۳۸		قنجیق
۱۳۸		بوکاو
۱۳۸		اگمه
۱۳۹		قورئاچه
۱۳۹		چنگه
۱۳۹		آچار باق
۱۳۹		آق یای
۱۳۹		نتیجه‌گیری
۱۴۳		فصل هفتم: لباس سنتی زنان کهکیلویه و بویراحمد
۱۴۳		مقدمه
۱۴۳		رو سری و چارقد
۱۴۴		کلاه زنانه
۱۴۴		دستمال
۱۴۴		دلگ یا ارخالق
۱۴۵		جومه (جامه زنان)
۱۴۵		جوراب
۱۴۷		فصل هشتم: پوشاک سنتی زنان ترک آذربایجان
۱۴۷		مقدمه
۱۴۸		سرپوش زنان ترک آذری (آذربایجان)
۱۴۹		بوروک (پُری)

۱۴۹	شال
۱۴۹	سیاه دستمال (کلاغی)
۱۵۰	کلاه نخعی
۱۵۰	چرشو
۱۵۰	یایلیق و چارقد (چارگت)
۱۵۲	عرقچین
۱۵۳	نوع و جنس پوشش زنان آذربایجان
۱۵۴	تن‌پوش زنان ترک آذری (آذربایجان)
۱۵۴	پیراهن
۱۵۴	پیراهن بلند
۱۵۵	کُوبَنک
۱۵۵	تومان (دامن بلند یا شل)
۱۵۷	جُبکَن
۱۵۷	آرکالیک (آرخالیک)
۱۵۸	لباده
۱۵۸	کوردو
۱۵۸	کت (یل)
۱۵۹	ژاکت
۱۵۹	شال کمر (کمر)
۱۵۹	جیلینقا (جلیقه)
۱۶۰	چاکشیر
۱۶۰	چادر شب
۱۶۰	چادر سیاه
۱۶۱	دست‌کش
۱۶۱	لباس کار و شغل
۱۶۱	لباس مراسم
۱۶۲	پاپوش زنان ترک آذری (آذربایجان)
۱۶۲	باشماق (باشماخ)
۱۶۲	جُراب (جوراب)
۱۶۳	زیورآلات زنان ترک آذری (آذربایجان)
۱۶۳	تزئین گیسو در بین زنان ترک آذربایجان
۱۶۴	پیشینه‌ی پوشش زنان ترک آذربایجان

۱۶۶	نتیجه گیری
۱۶۷	فصل نهم: پوشاک سنتی زنان کردستان
۱۶۷	مقدمه
۱۶۹	سرپوش زنان کرد کردستان
۱۶۹	سه روین (سرون)
۱۷۰	پچ و کلاو
۱۷۱	کلاکه
۱۷۱	کلاو فس
۱۷۲	کلاو زر
۱۷۲	هه وری یا کلاتی
۱۷۳	دستار (دستمال زنتی)
۱۷۳	شده
۱۷۴	عمامه
۱۷۵	لاگیره
۱۷۵	لچک
۱۷۶	شتونیه یا شال
۱۷۶	ره شتی
۱۷۶	کُلکه
۱۷۷	تن پوش زنان کرد کردستان
۱۷۸	ماشته
۱۷۹	سوخمه
۱۸۰	سلته
۱۸۰	کوا (که وا)
۱۸۱	مرس
۱۸۱	شال کمر
۱۸۳	درپه
۱۸۳	زیرپوش
۱۸۳	شووال
۱۸۴	پای جامه (گیوه یا کلاش)
۱۸۵	انواع زیورآلات زنان کردستان
۱۸۵	زیورهای سر و پیشانی

۱۸۵	پلیله
۱۸۵	لاگیره
۱۸۶	ژیر چناکه
۱۸۶	تقیم
۱۸۶	موره
۱۸۶	ورده‌تاقی
۱۸۶	پلکه
۱۸۷	پشته‌سهره
۱۸۷	زیورهای گردن
۱۸۷	دلربا
۱۸۷	شیلان
۱۸۷	خشل و خاو
۱۸۷	شه وه (شه‌وگ)
۱۸۸	گردنبند میخک
۱۸۸	عاشیق‌بند (عاشق‌بند)
۱۸۸	گواره (گوشواره)
۱۸۹	زیورهای دست
۱۸۹	بازی بن (بازوبند)
۱۸۹	خرخال (النگو)
۱۸۹	کلکه وانه (انگشتر)
۱۸۹	زیورهای کمر
۱۸۹	کمر بن زیو
۱۹۰	بابانه یا پابند
۱۹۰	نقش زیورآلات در پوشاک زنان کردستانی
۱۹۱	سکه، شاخصه‌ی زیورآلات سنتی کردستان
۱۹۲	اعتقادات و باورهای مربوط به زیورآلات در پوشاک زنان کردستان
۱۹۳	زیورآلات زنان کردستان به قدمت مادهای ایران زمین
۱۹۶	اصالت و تنوع در زیورآلات سنتی کردها
۱۹۹	نتیجه‌گیری
۲۰۱	آموزش مقدماتی دوخت لباسهای محلی کردی
۲۰۱	انگشتانه
۲۰۱	سوزن

۲۰۲	سوزن نخ کن
۲۰۲	میز برش
۲۰۲	وسایل اندازه گیری
۲۰۲	متر خیاطی
۲۰۳	خط کش ساده کوچک
۲۰۳	گونیا
۲۰۳	اشل خیاطی
۲۰۳	رولت
۲۰۳	قیچی
۲۰۴	نخ چین
۲۰۴	سنجاق
۲۰۴	وسایل علامت گذاری ری پارچه
۲۰۴	مل یا گچ خیاطی
۲۰۴	صابون خیاطی
۲۰۵	کاربن مخصوص خیاطی
۲۰۵	طراحی
۲۰۵	نحوه کار با چرخ خیاطی
۲۰۵	طریقه نخ انداختن به چرخ
۲۰۶	طریقه جا انداختن سوزن
۲۰۶	طریقه برداشتن ماکو
۲۰۶	طریقه نصب ماکو
۲۰۶	رد کردن نخ از ماکو
۲۰۷	طریقه پرکردن ماسوره
۲۰۷	تنظیم نخ رو و ماسوره
۲۰۷	نقش کار پیشبر در چرخ
۲۰۷	لبه دوزی ها (پاکدوزی)
۲۰۸	عیب یابی در دوخت چرخ
۲۰۸	اگر نخ ماسوره هنگام دوخت پاره شود به یکی از دلایل زیر است
۲۰۹	شکستن سوزن هنگام دوخت
۲۰۹	مساوی نبودن بخیه ها:
۲۰۹	نحوه اندازه گیری
۲۱۰	شناخت پارچه

۲۱۱	پارچه‌های کرک و پرزدار و مخملی
۲۱۱	انواع پارچه مخملی
۲۱۱	نکات لازم برای برش
۲۱۲	دوخت لباس کردی سنندجی
۲۱۲	زیرپوش آستین سرخود
۲۱۳	نحوه دوخت
۲۱۳	شلوار
۲۱۴	پیراهن کردی یقه سنندجی
۲۱۴	تیرنج (و جلیقه کناری)
۲۱۶	جلیقه مدل ۱ (سوخته)
۲۱۷	جلیقه مدل ۲
۲۱۷	جلیقه مدل سوم
۲۲۰	دوخت لباس سقزی
۲۲۱	شلوار سقزی
۲۲۱	شال لباس سقزی
۲۲۱	لچک (روسری سه گوش)
۲۲۲	روسری شالی
۲۲۲	پیراهن سقزی
۲۲۲	طریقه برش قسمت‌های مختلف لباس
۲۲۲	بندینک
۲۲۲	آستین
۲۲۳	رعایت نکات ایمنی و بهداشتی
۲۲۵	فصل دهم: پوشاک سنتی زنان قوم گُرد ایلام
۲۲۵	مقدمه
۲۲۹	سرپوش زنان کرد ایلامی
۲۳۰	سرپند، دستار و شال بانوان ایلامی
۲۳۱	پیسِه
۲۳۱	گُل وُنی
۲۳۲	کساری
۲۳۳	کولاو (کلاو)
۲۳۳	روسری یا «بان‌سری»

۲۳۴	مقنا یا مقنه.....
۲۳۴	هَبَر (هه بهر).....
۲۳۵	تاکاری.....
۲۳۶	«سرون» کلهری.....
۲۳۷	تن پوش زنان کرد ایلام، تن پوش زنان ایلامی.....
۲۳۷	سُخْمَه (سوخمه).....
۲۳۷	سخمه ی بالدار.....
۲۳۸	سخمه ی زنانه ی بی بال.....
۲۳۹	یَل.....
۲۳۹	خفتان.....
۲۴۰	کرواس یا شرو (کاس).....
۲۴۱	فرنَجی (فهره نجی).....
۲۴۲	کُله بال (کوله بال).....
۲۴۲	جلیقه.....
۲۴۳	کُلَنجَه.....
۲۴۴	تون بون.....
۲۴۴	چو خایسه.....
۲۴۵	شه مله (قی و ن).....
۲۴۵	شِوال.....
۲۴۶	ماشته.....
۲۴۶	قه تره (قتره).....
۲۴۷	پاپوش های زنان کرد ایلامی.....
۲۴۷	کلاش.....
۲۴۸	گیوه.....
۲۴۸	زیورآلات زنان کرد ایلام.....
۲۵۰	گل کیف.....
۲۵۱	بان گیرفانی.....
۲۵۲	آرایش مو و تزئین بدن در بین زنان ایلامی.....
۲۵۳	اعتقادات و باورهای مربوط به پوشاک در بین زنان ایلامی.....
۲۵۵	نتیجه گیری.....

۲۵۹	فصل یازدهم: پوشاک سنتی زنان کرد کرمانشاه
۲۵۹	مقدمه
۲۶۰	سریند بانوان کرمانشاه (سرون)
۲۶۲	کلاو (کلاه)
۲۶۲	رو سری (گل‌ونی)
۲۶۴	دستمال سر
۲۶۴	تن‌پوش زنان کرد کرمانشاه
۲۶۴	زیرپیراهن (زیرپوش)
۲۶۵	پیراهن بان کرمانشاه
۲۶۶	کُنجه‌جلز بانوان کرمانشاه
۲۶۷	نیم‌تنه (نل) بانوان کرمانشاه
۲۶۹	نیم‌تنه (یل) بانوان کرمانشاه
۲۶۹	قبای بانوان کرمانشاه
۲۷۰	پالتو
۲۷۰	شلوار بانوان کرمانشاه (جلی)
۲۷۱	نیم شلوار یا تنکه
۲۷۱	روپوش بانوان کرمانشاه
۲۷۲	پاپوش
۲۷۲	کفش بانوان کرمانشاه
۲۷۲	جوراب یا جور
۲۷۲	زیورآلات زنان کرد کرمانشاه
۲۷۳	پیشینه و قدمت پوشاک زنان کرمانشاهی
۲۷۴	نتیجه‌گیری

۲۷۹	فصل دوازدهم: پوشاک سنتی و زیورآلات زنان کرد خراسان
۲۷۹	مقدمه
۲۸۰	پوشش سر
۲۸۱	پیراهن
۲۸۲	گراس
۲۸۳	مچ‌بند
۲۸۳	جلزقه
۲۸۳	پاچه‌گراس

۲۸۴	جوراب.....
۲۸۴	کفش زنانه.....
۲۸۴	زیورآلات زنان.....
۲۸۵	تاس کلاه.....
۲۸۵	سینه‌ریز.....
۲۸۵	ساجلی.....
۲۸۵	ابریشم‌دوزی.....
۲۸۶	سوزن‌دوزی.....
۲۸۶	منجوق‌دوزی.....
۲۸۶	سکه‌دوزی.....
۲۸۶	قیطان‌دوزی.....
۲۸۷	نتیجه‌گیری.....
۲۹۱	فصل سیزدهم: پوشاک متعلقات زنان.....
۲۹۱	مقدمه.....
۲۹۲	سرپوش‌ها.....
۲۹۲	سربند.....
۲۹۲	لاکی.....
۲۹۲	دستمال سر.....
۲۹۳	یاشار (چارقد).....
۲۹۳	روسری (شال، مکنه).....
۲۹۴	شال بلند ابریشمی (کژین).....
۲۹۴	تن‌پوش‌ها.....
۲۹۵	ارخالق.....
۲۹۵	شوی.....
۲۹۵	کژین شوی.....
۲۹۶	سرگیرا.....
۲۹۶	پیراهن.....
۲۹۶	کراس یا (بلوز).....
۲۹۷	شیلوار (دامن).....
۲۹۷	فراخ شوال سرپاره‌دار.....
۲۹۸	شلیته.....

۲۹۹	پوشاک نوزاد
۳۰۰	پاپوش‌ها
۳۰۰	انواع زیورآلات و آرایش مو
۳۰۱	نتیجه‌گیری
۳۰۳	فصل چهاردهم: پوشاک سنتی بانوان سیستان و بلوچستان
۳۰۳	مقدمه
۳۰۴	سرپوش‌ها
۳۰۴	کلاه
۳۰۴	لچک
۳۰۵	چارقند
۳۰۵	چادر
۳۰۵	جاوند
۳۰۵	روپند
۳۰۶	تن‌پوش بانوان سیستان و بلوچستان
۳۰۶	پیراهن بلوچی
۳۰۸	پیراهن پاچین
۳۰۹	دو گروته
۳۰۹	پی‌نر
۳۰۹	تومو
۳۰۹	جلیقه
۳۱۰	کت
۳۱۰	شلوار
۳۱۱	پاپوش زنان سیستان و بلوچستان
۳۱۲	کفش بلوچی
۳۱۲	زیورهای بانوان سیستان و بلوچستان
۳۱۳	آرایش مو و تزئین بدن در بین زنان سیستان و بلوچستان
۳۱۴	نتیجه‌گیری
۳۱۷	فصل پانزدهم: پوشاک سنتی زنان لرستان، آمیزه‌ای از زیبایی و تنوع
۳۱۷	مقدمه
۳۱۹	سرپوش زنان لرستان

۳۲۰	کت
۳۲۰	تره
۳۲۱	لچک
۳۲۱	می نا
۳۲۱	دستمال سر
۳۲۱	کلاه
۳۲۲	تن پوش ها
۳۲۲	بال کل
۳۲۲	ارخالق
۳۲۵	سرداری
۳۲۵	یال
۳۲۵	جلیقه (جلیزقه)
۳۲۵	کلنج
۳۲۶	فرم
۳۲۶	کراس یا جومه
۳۲۷	جومه (جوما)
۳۲۷	پاکش
۳۲۷	شوال قری
۳۲۷	شوال / پاپوش
۳۲۸	چارشو
۳۲۹	تون بون
۳۲۹	جومه (پیراهن)
۳۲۹	چادر
۳۲۹	دلگ (ارخالق)
۳۳۰	کفش های زنانه
۳۳۰	اژیبه (آجیده)
۳۳۱	آرایش و زینت آلات
۳۳۱	چوقا هنر دستی زنان بختیاری
۳۳۴	نتیجه گیری

۳۳۵	فصل شانزدهم: پوشاک سستی زنان قوم لک
۳۳۵	مقدمه

۳۳۷	ایالات و عشایر قوم لک
۳۴۰	پیشینه‌ی لک‌ها
۳۴۳	وجه تسمیه و خاستگاه لک‌ها
۳۴۴	پراکندگی و زیستگاه جغرافیایی لک‌ها
۳۴۶	پوشاک محلی قوم لک
۳۴۸	سریوش‌ها
۳۴۸	لچک (به لکی = هج‌فک)
۳۴۹	کت
۳۴۹	هراتی (هر بن)، گُلوتی
۳۵۰	عرقچین یا کاکر
۳۵۰	امیری
۳۵۱	کاهر
۳۵۱	سروَن (سهرودن)
۳۵۲	بان‌سهرودن
۳۵۲	پاودن
۳۵۲	کراس
۳۵۳	ژلیقه
۳۵۳	ماشته
۳۵۳	کرمه‌چین
۳۵۳	کُلنجه
۳۵۴	سرداری
۳۵۵	کالاش (کوش)
۳۵۶	آزیه
۳۵۶	اورسی
۳۵۷	یل
۳۵۷	کرمه‌چین
۳۵۷	کراس
۳۵۸	کراس تبریز بالا
۳۵۹	ژیرجامه
۳۵۹	زیورآلات زنان لک
۳۵۹	طلسم
۳۵۹	لرزونه

۳۵۹	لا لرزونه.....
۳۶۰	یخه دشتکی.....
۳۶۰	مله وون (مل پینک).....
۳۶۰	بان سرونی (بون سرونی).....
۳۶۱	مور.....
۳۶۱	دربا اوریشیم.....
۳۶۱	نیم لیره.....
۳۶۲	بان زلفی.....
۳۶۲	دهس پینک (دهسی ک).....
۳۶۲	دستاور جز.....
۳۶۲	گرو نیم کور.....
۳۶۳	پاوی نک.....
۳۶۳	کلام آخر.....
۳۶۷	فصل هفدهم: پوشاک سنتی زنان خراسان.....
۳۶۷	مقدمه.....
۳۷۰	بخش اول: پوشاک زنان عرب خوزستان.....
۳۷۰	برقع.....
۳۷۲	شیله.....
۳۷۳	چلأب.....
۳۷۳	بوشیه.....
۳۷۵	بخنگ.....
۳۷۵	مقنعه.....
۳۷۵	غصابه (چرغديه).....
۳۷۷	عبایه یا عبا (چادر عربی).....
۳۷۸	مزویه.....
۳۷۸	پشت.....
۳۷۸	آتک.....
۳۷۸	نُفُوف، ثُوب، ذُراعیه.....
۳۷۹	الباس.....
۳۷۹	کفش.....
۳۸۰	بخش دوم: زیورآلات و آرایش زنان.....

۳۸۲	زیورآلات سر و صورت
۳۸۳	چلاب
۳۸۳	چف الباده (ابولوزه)
۳۸۳	کتر
۳۸۳	گبکاب
۳۸۳	شعاعه
۳۸۴	خزانه
۳۸۴	اعران
۳۸۴	گرنفله
۳۸۴	زیورآلات گردن
۳۸۵	طوگ
۳۸۵	قابچی
۳۸۵	مگسره
۳۸۵	ضامن
۳۸۵	ازرار
۳۸۵	گلاده
۳۸۶	زیورآلات دست
۳۸۶	مگدس
۳۸۶	مفاتیل
۳۸۶	معضد
۳۸۶	خوصه
۳۸۶	خنصر
۳۸۶	تمیمه
۳۸۷	فتح
۳۸۷	زیورآلات پا
۳۸۷	حیل
۳۸۷	خلخال
۳۸۷	دوری
۳۸۸	آرایش موی زنان
۳۸۹	پوشاک نوزاد
۳۸۹	بخش سوم: پوشاک سنتی زنان لر (بختیاری) خوزستان
۳۸۹	تنبان قری

۳۹۰	زیر پیراهن
۳۹۰	پیراهن
۳۹۰	جلیقه
۳۹۰	لچک
۳۹۱	می‌نا (مینا)
۳۹۱	تیگ‌بند
۳۹۱	پاپوش
۳۹۲	نتیجه‌گیری
۳۹۵	فصل هجدهم: پوشاک سنتی و زیورآلات زنان هرمزگان
۳۹۵	مقدمه
۳۹۷	۱- سرپوش
۳۹۷	لچک
۳۹۷	جلیبل
۳۹۸	اورنی
۳۹۸	برقع
۴۰۰	خشابه
۴۰۰	تن‌پوش
۴۰۰	انواع پیراهن‌های زنان هرمزگانی
۴۰۰	پیراهن کندوزه‌ی قدیمی
۴۰۱	قمیص
۴۰۲	چادر بنداری
۴۰۳	شلوار زنانه‌ی هرمزگان
۴۰۵	پاپوش
۴۰۶	سواس
۴۰۶	گیوه
۴۰۶	ملکی
۴۰۷	قیقاب (کپ‌کاپ)
۴۰۷	کوش
۴۰۷	نعلین
۴۰۸	نتیجه‌گیری

فصل نوزدهم: پوشاک سنتی زنان اصفهان.....	۴۱۱
مقدمه.....	۴۱۱
سرپوش‌ها.....	۴۱۲
کلاه.....	۴۱۲
کلاه‌های گرد ساده.....	۴۱۲
کلاه‌های نیمه مکعبی.....	۴۱۳
چارقده.....	۴۱۳
رو سری.....	۴۱۴
چادر.....	۴۱۴
انواع و اسامی چادر مورد استفاده‌ی زنان.....	۴۱۴
مدل کمر.....	۴۱۴
مدل شصتی یا انگشتی.....	۴۱۵
مدل مستطیلی.....	۴۱۵
چادر عبایی.....	۴۱۵
چادر چرخ‌ی.....	۴۱۵
پیشانی‌بند.....	۴۱۶
رو بند.....	۴۱۶
نقاب.....	۴۱۷
تن پوش.....	۴۱۷
پیراهن کمر چین یا دور چین.....	۴۱۸
پیراهن پاچین.....	۴۱۹
پیراهن چین چینی.....	۴۱۹
بالا تنه.....	۴۱۹
دامن.....	۴۱۹
پیراهن ترکی یا راسته و آریب.....	۴۲۰
پیراهن کلوش.....	۴۲۱
تمون (زیر جومه / زیر جَوَ)	۴۲۱
پیراهن کوتاه.....	۴۲۲
پیراهن راستا یا راسته.....	۴۲۲
شلیته.....	۴۲۲
تمون قر یا قری.....	۴۲۳
پیراهن راسته‌ی چاک‌دار.....	۴۲۳

۴۲۳	تمون قرقری یا قردار
۴۲۴	جلیقه
۴۲۴	کت
۴۲۴	یل
۴۲۵	ارخالق
۴۲۵	شلوار
۴۲۵	شال کمر
۴۲۶	هنرهای زنان، به روی پارچه
۴۲۶	یراق دوزی
۴۲۶	ابریشم درزی
۴۲۶	منجوق، پولک، سکه و وارد دوزی
۴۲۶	پاپوش
۴۲۷	کفش
۴۲۷	اُرسی یا کوش
۴۲۷	چاقچور
۴۲۸	آرایش و زیورها
۴۲۸	آرایش مو
۴۲۸	آرایش موی عروس
۴۲۸	آرایش صورت و دست و پا
۴۲۹	زیورآلات زنان
۴۲۹	زیورآلات مو و سر
۴۲۹	زیورآلات گردن و یقه
۴۳۰	زیورآلات دست
۴۳۱	فصل بیستم: پوشاک سنتی و هنرهای دستی زنان قم
۴۳۱	مقدمه
۴۳۲	پوشاک کار
۴۳۲	پوشاک فصلی
۴۳۲	سرپوش‌ها
۴۳۲	پوشینه
۴۳۲	نقاب (روبندهی زنانه)
۴۳۳	روسی

۴۳۳	چارقند
۴۳۴	چادر
۴۳۴	چادر راسته
۴۳۴	چادر عربی
۴۳۴	چادر نماز
۴۳۴	چادر مشکمی
۴۳۴	چادر عبایی
۴۳۵	تن پوش ها
۴۳۵	پیراهن دور بن (پاچین)
۴۳۵	پیراهن راسته
۴۳۶	شلوار قردا (فری)
۴۳۶	آرخالق
۴۳۶	شلیته
۴۳۶	جلیقه
۴۳۷	شلوار
۴۳۷	پاپوش ها
۴۳۷	چاقچور
۴۳۷	گیوه
۴۳۸	نتیجه گیری
۴۳۹	فصل بیست و یکم: پوشاک سنتی زنان قشقایی
۴۳۹	مقدمه
۴۴۲	لباس زنان قشقایی
۴۴۳	چارقند
۴۴۳	تنبان یا زیر جامه
۴۴۳	یاغلق
۴۴۴	کینگ
۴۴۴	آرخالق
۴۴۵	صنایع دستی زنان قشقایی
۴۴۷	گلیم بافی
۴۴۷	رندبافی
۴۴۸	جاجیم بافی

۴۴۸	گبه‌بافی
۴۴۹	چنته‌بافی
۴۴۹	نمک‌دان یا توبره‌ی نمک
۴۴۹	جوال
۴۵۰	طناب‌بافی
۴۵۰	چیق‌بافی
۴۵۰	پشم‌ریسی
۴۵۱	چادر سیاه
۴۵۱	صنایع پوستی
۴۵۱	خوابگاه مفرق
۴۵۱	بلدان
۴۵۲	کادکش
۴۵۲	آب‌کش
۴۵۳	فصل بیست و دوم
۴۵۳	پوشاک سنتی زنان قزوین
۴۵۳	مقدمه
۴۵۴	انواع سرپوش‌ها
۴۵۴	کلاه
۴۵۴	کلاه پارچه‌ای
۴۵۵	چخه‌لوجین‌دار
۴۵۵	شده یا لالی
۴۵۶	چه‌چین
۴۵۶	زیرسری
۴۵۶	چارقد
۴۵۶	لچک
۴۵۶	تور ریشه‌دار
۴۵۷	لاکبه
۴۵۷	پوشین
۴۵۷	دورمل
۴۵۷	گججلی چارقد
۴۵۸	قرماخ
۴۵۸	چادر

۴۵۸	چادر ترمه
۴۵۸	توبوخ
۴۵۸	ایپک
۴۵۹	پیشانی‌بند
۴۵۹	کیش
۴۵۹	رو بند
۴۵۹	پیچه
۴۵۹	تن پوش‌ها
۴۵۹	چاق‌چور
۴۶۰	شلیقه
۴۶۰	یل (نیم تنه)
۴۶۰	تنبان
۴۶۰	پاپوش
۴۶۱	کفش
۴۶۱	گیوه تابستانی
۴۶۱	جیرنخ قابو
۴۶۲	باشماخ
۴۶۲	دمپایی
۴۶۲	نتیجه‌گیری (کلام آخر)
۴۶۷	منابع و مأخذ:
۴۷۳	تصاویر